

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е

№ 8614

гр. София, 07.11.2019 г.

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 3 състав,
в закрито заседание на 07.11.2019 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Ива Кечева

като разгледа дело номер **6748** по описа за **2019** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 203 и сл. от Административно-процесуалния кодекс (АПК).

Образувано е по иск, предявен от П. Н. Х., ЕГН [ЕГН], чрез адв. В. И., срещу Българска народна банка, за присъждане на основание чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ на обезщетение за претърпени имуществени вреди в размер на 9 064 лв., определено в размер на законната лихва за забавено плащане на гарантираното вземане в размер на 196 000 лв. за периода от 25.06.2014 г. до 07.12.2014 г., ведно със законната лихва до окончателното изплащане на претендираното обезщетение. Претендира се присъждане на разноските по делото.

Предявеният иск се основава на незаконосъобразни бездействия на БНБ, изразяващи се в нарушение на приложими норми на правото на ЕС, в частност на Директива 2009/14/ЕО на Европейския парламент и на Съвета. Ищецът се позовава на чл. 1, т.3, і) от Директива 2009/14/ЕО, сочейки че на всеки гражданин на ЕС следва да е гарантирана система за изплащане на гарантиран размер във всяка една банка на територията на ЕС, като в срок до 5 дни следва да се установят неналичните депозити. Релевира се довод, че БНБ не е изпълнила задълженията си, произтичащи от приложимо с директен ефект право на ЕС. Изплащането на гарантираните депозити е започнало от 04.12.2014 г., като БНБ не е извършила необходимото установяване на неналичността на активи в съответствие с изискванията на чл. 1, параграф 3, подточка і от Директива 2009/14/ЕО. Въз основа на изложеното ищецът счита, че е налице незаконосъобразно бездействие на БНБ, която не е извършила дължимите действия по установяване на наличието на неналични депозити по силата на чл. 1, параграф 3, подточка і от Директива 2009/14/ЕО.

Установява се, че с определение № 4534 от 17.07.2018 г., постановено по адм.д. № 2760/2016 г. по описа на Административен съд София - град, е отправено преюдициално запитване до СЕС със следните въпроси:

„1. Следва ли от принципите за равностойност и ефективност по правото на Европейския съюз, че националният съд е задължен служебно да квалифицира иск като предявен на основание неизпълнение на задължението на държава членка по чл. 4, параграф 3 от Договора за Европейския съюз, когато искът има за предмет извъндоговорната отговорност на държава членка за вреди от нарушение на правото на Европейския Съюз, причинени от институцията на държава членка, при условие, че:

- чл. 4, параграф 3 от Договора не е посочен изрично като правно основание в исковата молба, но от обстоятелства на иска следва, че се претендират вреди от нарушаване на норми по правото на Европейския съюз;

- претенцията за вреди се основава на национална норма за отговорността на държавата за вреди от административна дейност, уредена като безвиновна и при следните условия: незаконосъобразен акт, действие или бездействие на орган или длъжностно лице, осъществени при или по повод на административна дейност; претърпяна вреда – имуществена или неимуществена; пряка и непосредствена причинна връзка между вредата и незаконосъобразното поведение на органа;

- по националното право на държавата членка съдът служебно е задължен да определи правното основание на иск за отговорността на държавата от дейността на правозащитни органи, въз основа на обстоятелствата, на които се основава иска?

2. Следва ли от съображение 27 от Регламент (ЕС) №1093/2013г. на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2010 година за създаване на Европейски надзорен орган (Европейски банков орган), че издадената препоръка на основание чл. 17, параграф 3 от регламента, при обстоятелствата по главното производство, с която е установено допуснато нарушение на правото на ЕС от националната централна банка на държава членка във връзка със сроковете за плащане на гарантираните депозитите на вложителите в конкретна кредитна институция:

- поражда право за вложителите в същата кредитна институция да се позовават на препоръката пред национален съд за да обосноват иск за вреди от същото нарушение на правото на ЕС, предвид изричното правомощие на Европейския банков орган да установява нарушение на правото на Европейския съюз и, че вложителите не са и не могат да бъдат адресати на препоръката и за същите не поражда пряко правни последици;

- е валидна по отношение на изискването нарушената норма да установява ясни и безусловни задължения, предвид, че чл. 1, параграф 3, буква i) от Директива 94/19/ЕО относно схемите за гарантиране на депозити, тълкуван във връзка със съображения 12 и 13 от същата директива, не съдържа всички елементи, необходими за да възникне ясно и безусловно задължение за държавите членки и не поражда пряко права за вложителите, както и, че тази директива предвижда минимално ниво на хармонизация, което не включва елементите, въз основа на които да се извърши установяването на неналичен депозит препоръката не е обоснована с други ясни и безусловни норми по правото на ЕС за тези елементи, в това число относно: преценката на недостига на ликвидност и липсата на близка перспектива за плащане; съществуващо задължение за прилагане на мерки за ранна намеса и за поддържане на кредитната институция като действаща?

- предвид предмета - гарантиране на депозитите, е валидна по отношение на националната централна банка, която няма отношение към националната схема за гарантиране на депозитите и не е компетентен орган по чл.4, параграф 2, буква vi) от Регламент (ЕС) №1093/2010, и правомощието на Европейския банков орган по чл.26,

параграф 2 от същия регламент – да издаде препоръки по отношение на схемата за гарантиране на депозитите?

3. Следва ли, в контекста на Решение от 12 октомври 2004 г., Р. и др., C-222/02, EU:C:2004:606, точки 38 – 39, 43 49-51, Решение от 5 март 1996г. по съединени дела C-46/93 и C-48/93, *V. du pêcheur SA* и *F. L.*, E.:EU:C:1996:79, т. 42 и т. 51, точка 19 от Решението по дело *D. C./Съвет и Комисия*, C-237/98 Р, E.:EU:C:2000:321, точка 11 от Решение от 2 декември 1971 година, *A.-Z. S.*, 5/71, на Съда на ЕС и актуалното състояние на правото на Европейския съюз, относимо към обстоятелствата по главното производство, че

А) Нормите на Директива 94/19/ЕО, и конкретно чл. 7, параграф 6 от тази директива, предоставят права на вложителите да претендират вреди срещу държавата членка от недостатъчен надзор над кредитната институция, която държи депозитите, и ограничени ли са тези права до гарантираните размери на депозитите или понятието „компенсация“ по тази разпоредба следва да се тълкува разширително?

Б) Надзорните мерки за оздравяване на кредитна институция, като приложените в главното производство от националната централна банка на държавата членка, в това число спиране на плащанията, предвидени по конкретно в чл. 2, седмо тире от Директива 2001/24/ЕО, съставляват неоправдана и непропорционална намеса в правото на собственост на вложителите, обосноваваща извъндоговорната отговорност за вреди от нарушение на правото на ЕС, при положение, че съответната държава членка е предвидила в законодателството си начисляване на договорни лихви за периода на мерките, а за депозитите над гарантирания размер - удовлетворяването им в общото производство по несъстоятелност и възможност за плащане на лихви, предвид чл.116, ал. 5 от Закона за кредитните институции и чл. 4, ал. 2, т. 1 и чл. 94, ал. 1, т. 4 от Закона за банковата несъстоятелност по българското право?

В) Условието за извъндоговорната отговорност за вреди от действия и бездействия във връзка с упражнени надзорни правомощия от националната централна банка на държава членка, попадащи в приложното поле на чл. 65, параграф 1, буква б) от Договора за функционирането на ЕС, предвидени по правото на държавата членка, не следва да противоречат на условията и принципите за тази отговорност, установени по правото на ЕС, и по конкретно на: принципа за независимост на иска за обезщетение от иска за отмяна и установената недопустимост на изискване по националното право за предварителна отмяна на юридическото действие и бездействие, от което се претендират вредите; за недопустимост на изискване по националното право, свързано с виновно поведение на органи или длъжностни лица, от чието поведение се претендират вредите; изискването ищецът да е претърпял действителна и сигурна вреда при искове за имуществени вреди към момента на предявяване на иска?

Г) Да бъде съобразено изискването за незаконосъобразност на съответното поведение на институцията, равностойно на изискване по националното право на държавата членка за отмяна юридическото действие или бездействие, от което се претендират вредите – мерки за оздравяване на кредитна институция, на основание принципа за независимост на иска за вреди от иска за отмяна по правото на Европейския съюз, предвид обстоятелствата по главното производство и, че:

- ищецът - вложител в кредитна институция, не е адресат на тези мерки, както и, че според националното право и съдебна практика този ищец няма право на иск за отмяна спрямо индивидуалните решения, с които са приложени тези мерки и които

решения са влезли в сила;

- правото на ЕС в съответната област конкретно Директива 2001/24/ЕО, не предвижда изрично задължение за държавите членки да въведат обжалваемост на мерките за надзор по отношение на всички кредитори с оглед признаването на мерките за валидни;

- по правото на държавата членка не е предвидена извъндоговорна отговорност за вреди от законосъобразно поведение на орган или длъжностно лице?

В) В случай, че се даде тълкуване, че не е приложимо изискването за незаконсъобразност на съответното поведение на институцията при обстоятелствата по главното производство, към исовете на вложител в кредитна институция за вреди от действия и бездействия на националната централна банка на държавата членка, и по специално за лихви поради неизплатени в срок гарантирани депозити и за депозитите над гарантирания размер, претендирани като вреди за нарушение на членове 63-65, 120 от Договора за функционирането на Европейския съюз, чл.3 от Договора за Европейския съюз и чл.17 от Хартата за основните права на Европейския съюз, са приложими условията, установени от Съда на ЕС за извъндоговорната отговорност за вреди:

- от законосъобразно поведение на институция, и конкретно трите кумулативни условия, а именно: наличие на действителна вреда, на причинно-следствена връзка между нея и въпросното действие, както и на необичаен и особен характер на вредата, по специално към иска за лихви поради неизплатени в срок гарантирани депозити или

- в областта на икономическата политика и по специално условието „само ако е налице достатъчно съществено нарушение на висша правна норма за защита на частноправните субекти“, по специално към иск на вложител за депозитите над гарантирания размер, претендирани като вреди, предвид предоставената широка свобода на преценка на държавите членки във връзка с чл. 65, параграф 1, буква б) от Договора за функционирането на Европейския съюз и мерките по Директива 2001/24/ЕО, за които е приложим реда по националното право, когато обстоятелствата, свързани с кредитна институция и лицето, което претендира вредите, са свързани само с една държава членка, но по отношение на всички вложители са приложими едни и същи норми и конституционния принцип за равенство пред закона?

4. Следва ли от тълкуването на чл. 10, параграф 1 във връзка с чл. 1, параграф 3, буква i) от и чл. 7, параграф 6 от Директива 94/19/ЕО и правните положения, изведени в решение от 21 декември 2016г., V. и други, Е.:EU:C:2016:975, т. 82 – 84 на Съда на ЕС, че в обхвата на нормите на директивата попадат и вложители:

- чиито депозити не са изискуеми на основание договори и законови разпоредби за периода от преустановяване на плащанията от кредитната институция до отнемането на лиценза ѝ за банкова дейност, в това число съответният вложител не изразил воля за настъпване на тази изискуемост?

- които са се съгласили с клауза, предвиждаща изплащането на гарантирания размер на депозитите по реда на националното законодателство на държавата членка и конкретно след отнемането на лиценза на кредитната институция, която държи депозитите и което условие е спазено и

- посочената клауза в договорите за депозити има силата на закон между страните съгласно националното законодателство на държавата членка?

Следва ли от разпоредбите на тази директива или от друга норма по правото на ЕС, че

националният съд не следва да съобрази подобна клауза в договорите за депозити и да разгледа иск на вложител за лихви от неизплащане в срок на гарантирания размер на депозитите по същите договори при условията на извъндоговорната отговорност за вреди от нарушение на правото на ЕС и на основание чл. 7, параграф 6 от Директива 94/19?“

По преюдициалното запитване, с горепосочените въпроси, е образувано дело С – 501/18 пред Съда на Европейския съюз. Настоящият съдебен състав приема, че производството пред СЕС по посоченото преюдициално запитване, отправено от Административен съд София-град, ще има значение за правилното решаване на спора по настоящото административно дело, поради което е налице преюдициалност по смисъла на чл. 229, ал. 1, т. 4 от Гражданския процесуален кодекс (ГПК). Част от въпросите, зададени в преюдициалното запитване, са пряко свързани и относими към спора, повдигнат в настоящото производство, тъй като касаят приложението на правото на Европейския съюз във връзка с претендираните от ищеца имуществени вреди, представляващи законната лихва за забавено изплащане на гарантираните вземания в максималния размер от 196 000лв. Наред с това ищецът се позовава на чл. 1, т. 3, буква i) от Директива 2009/14/ЕО, предвид което даденото тълкуване на Съда на ЕС по преюдициалното запитване, отправено по адм. дело № 2760/2016 г. на Административен съд София-град, следва да бъде съобразено от съда при постановяване на съдебно решение по настоящото дело, тъй като съгласно чл. 633 от ГПК "Решението на Съда на Европейските общности е задължително за всички съдилища и учреждения в Република България".

По гореизложените съображения производството по делото следва да бъде спряно до приключване на производството пред СЕС по преюдициалното запитване, отправено с Определение № 4534 от 17.07.2018 г., постановено по адм. дело № 2760/2016 г. по описа на Административен съд София-град.

Воден от горното и на основание чл. 229, ал.1, т.4 от ГПК, Административен съд София-град, I отделение, 3 състав,

ОПРЕДЕЛИ:

СПИРА производството по административно дело № 6748/2019 г. по описа на Административен съд София-град, до приключване на производството пред СЕС по преюдициално запитване, отправено с Определение № 4534 от 17.07.2018 г., постановено по адм. дело № 2760/2016 г. по описа на Административен съд София-град, по което е образувано дело С-501/18 пред Съда на Европейския съюз.

Определението може да бъде обжалвано с частна жалба пред Върховен административен съд в 7-дневен срок от съобщаването му на страните.

Препис от определението да се връчи на страните по делото.

Съдия: